

Scenariusze zajęć dla szkoły podstawowej

Spis treści

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1 Nowa koleżanka lub nowy kolega	3
SCENARIUSZ ZAJĘĆ 2 Kim są uchodźcy?	6
SCENARIUSZ ZAJĘĆ 3 Wędrujące rodziny	8
SCENARIUSZ ZAJĘĆ 4 Różne kultury, ci sami ludzie	13

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1

Szkoła podstawowa: Klasy I-III

Grupa: ok. 20-25 osób

Czas trwania zajęć – 45-60 minut

Temat: **Nowa koleżanka lub nowy kolega**

Cele:

- ✓ ogólne
 - Kształtowanie postawy akceptacji wobec różnorodności
- ✓ operacyjne: Uczeń:
 - wypowiada się na bliskie tematy na podstawie lektury,
 - potrafi rozróżnić i nazwać cechy pozytywne i negatywne bohaterów,
 - widzi potrzebę niesienia pomocy innym,
 - potrafi ocenić zachowanie innych,
 - proponuje rozwiązanie problemu i prezentuje je innym.

Metody: praca grupowa, praca z książką, rysowanie

Środki dydaktyczne: lektura, papier i kredki, pisaki, ewentualnie gazety kolorowe (kolaż), karta pracy 1

Przebieg zajęć:

Etapy lekcji	Zadania	Opis realizacji zadań
Faza wstępna	Zadanie z hasłem: PRZYJACIELE	Dzieci dostają (w grupach lub jedna plansza w mniejszej grupie) krzyżówkę (karta pracy 1), wspólnie rozwiązują.
Faza główna	Praca z lekturą o pojawieniu się nowej, odmiennej kulturowo osoby w klasie: 1. przeczytanie części historii, rozmowa o przedstawionej sytuacji 2. praca plastyczna 3. prezentacja prac wraz z omówieniem zaproponowanych sposobów postępowania	1. Przeczytanie opowiadania, np. <i>Franklin i nowy kolega</i> do punktu, gdy bohater uświadamia sobie, że nie postępuje właściwie. Krótkie podsumowanie, co się dotychczas stało i dlaczego spotkanie łośia była dla Franklina i jego kolegów problemem (pojęcie odmienności), zadanie pytań np.: - Jak się zachowasz Ty, gdy Twój kolega będzie stał z boku i nikt nie zechce się z nim bawić?

		<p>- Jak byś się czuł, gdyby dzieci nie chciały się z Tobą bawić?</p> <p>2. Rozdanie materiałów plastycznych, dzieci rysują lub tworzą kolaż o proponowanym przez nie zakończeniu historyjki (praca grupowa lub indywidualna)</p> <p>3. Prezentacja prac plastycznych (przy młodszych klasach można dopytać, klasy III mogą same opowiedzieć) i krótkie omówienie proponowanych sposobów postępowania.</p>
Zakończenie		<p>Przeczytanie do końca historii o Franklinie i podsumowanie zajęć – pojęcie współpracy i docenienie różnorodności (mamy różne doświadczenia i możliwości).</p>

Karta pracy 1 (do scenariusza 1)

					P	O	L	S	K
S	I	K	O	R	K	A			
			R	Z	E	K	A		
	G	R	Z	Y	B				
		M	A	J					
W	I	O	S	N	A				
	K	O	L	A	C	J	A		
				L	I	Ś	C	I	E
		O	R	Z	E	Ł			
	W	Ę	G	I	E	L			
B	A	Z	Y	L	I	S	Z	E	K

1. Nazwa naszego kraju
2. Dla niej wieszamy słoninę w karmnikach.
3. Jest nią np. Wisła lub Odra
4. Maślak, muchomor, prawdziwek
5. Miesiąc z najkrótszą nazwą
6. Rozpoczyna się w marcu
7. Wieczorny posiłek
8. Wiosną zielone, jesienią kolorowe
9. W godle Polski
10. Czarne złoto ziemi
11. Potwór z legendy, który skamieniał na widok swojego odbicia w lustrze.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 2

Szkoła podstawowa: Klasy I-III

Grupa: ok. 20-25 osób

Czas trwania zajęć – 45-60 minut

Temat: **Kim są uchodźcy?**

Cele:

- ✓ ogólne:
 - zapoznanie dzieci z migracjami przymusowymi i pojęciem uchodźcy,
 - kształtowanie wrażliwości wobec uchodźców i innych osób w potrzebie.
- ✓ operacyjne: Uczeń:
 - słucha historii i potrafi na jej podstawie przygotować pracę plastyczną,
 - dowie się, jakie mogą być powody uchodźstwa oraz z jakimi problemami mogą się spotkać uchodźcy (dzieci),
 - potrafi ocenić zachowania innych,
 - potrafi wraz z innymi osobami szukać rozwiązań, by pomóc dziecku uchodźczemu w adaptacji w grupie.

Metody: impresyjna, praca indywidualna, rozmowa z grupą.

Środki dydaktyczne: komputer z dostępem do internetu, głośniki, rzutnik multimedialny, fragmenty książki M. Oklejak *Basia i kolega z Haiti* (materiał dostępny na <http://basia.com.pl/filmy.php>, czyta Jerzy Stuhr, ewentualnie można zastąpić je lekturą książki), farby, arkusze brystolu / szarego papieru.

Przebieg zajęć:

Etapy lekcji	Zadania	Opis realizacji zadań
Faza wstępna	Zabawa / gra wyciszająca	Prowadzący proponuje zabawę, która ma doprowadzić do stopniowego wyciszenia klasy / grupy (np. wierszyk, z którego stopniowo eliminuje się słowa, zastępując je gestami)
Faza główna	1) Świat uchodźcy i świat bezpieczny – praca plastyczna w kontekście słuchowiska 2) Rozmowa – kim są uchodźcy?	1.1) Uczniowie słuchają fragmentów <i>Basia i kolega z Haiti</i> , 1.2) Bez komentowania słuchowiska dzielimy uczniów na dwie grupy, puszczaamy spokojną, relaksacyjną muzykę i prosimy uczniów, by namalowali: - I grupa „świat Basi” - II grupa „świat Titiego” 1.3) rozkładamy prace na podłodze, uczniowie chodzą i oglądają,

		2) Uczniowie porównują oba obrazy, nauczyciel pyta o wydarzenia na Haiti i prowadzi rozmowę tak, by ustalić, co oznacza pojęcie „uchodźca” i jakie mogą być przyczyny uchodźstwa. Zadaje pytania, z jakimi trudnościami spotkał się Titi i na jakie inne trudności mogą napotkać dzieci-uchodźcy.
Zakończenie	Jak powinniśmy się zachować?	Nauczyciel pyta o zachowania Basi i Anielki, zadaje też pytania o inne działania, które mogą pomóc w adaptacji.

Komentarz: Proponowane zajęcia z założenia pozostają w pewnym stopniu otwarte. Naszym założeniem było, by dzieci potrafiły przejść z poziomu postrzegania „uchodźcy” jako kogoś prezentowanego w mediach i odległego do rozumienia go jako dziecka podobnego do nich, bliskiego.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 3

Szkoła podstawowa: Klasy IV-VI

Grupa: ok. 20-25 osób

Czas trwania zajęć – 45-60 minut

Temat: **Wędrujące rodziny**

Cele:

- ✓ ogólne:
 - poszerzenie wiedzy o migracjach oraz wyzwaniach z nimi związanych,
 - kształtowanie postawy otwartości wobec osób z innych kultur lub z innymi doświadczeniami życiowymi.
- ✓ Operacyjne: Uczeń:
 - zna pojęcie migracji i jej przyczyny,
 - wypowiada się na bliskie tematy na podstawie lektury,
 - potrafi zidentyfikować trudności, z którymi zmagają się bohaterowie,
 - potrafi wczuć się w sytuację innych,
 - widzi potrzebę pomocy w razie potrzeby,
 - formułuje propozycje rozwiązań i przedstawia je grupie.

Metody: praca z lekturą, praca w grupach, praca na forum całej klasy/ grupy

Środki dydaktyczne:

Fragment książki K. Drzewieckiej *Piątka z Zakątką* (lektura szkolna klas I-III), karty pracy 1, 2 i 3, papier na notatki, flamastry, arkusz brystolu/ szarego papieru / flipchart.

Przebieg zajęć:

Etapy lekcji	Zadania	Opis realizacji zadań
Faza wstępna	- rozmowa, dlaczego ludzie wyjeżdżają i co się z tym wiąże, - analiza mapy – skąd i dokąd wędruje najwięcej osób	<i>(jeśli dostępne jest połączenie z internetem)</i> Wyświetlenie interaktywnej mapy migracji na świecie, wyszukiwanie konkretnych miejsc wg sugestii nauczyciela i uczniów
Faza główna	1) Praca z lekturą	1.1) Czytamy fragment książki <i>Piątka z Zakątką</i> (lektura szkolna) dotyczący wyjazdu koleżanki z rodziną do Wielkiej Brytanii

	<p>Analiza skutków wyjazdu za granicę lub powrotu do Polski po dłuższym pobycie w innym kraju</p> <p>2) Szukanie rozwiązań</p>	<p>1.2) Dzielimy uczestników na grupy i rozdajemy karty pracy (różnym grupom 1, 2 lub 3), uczniowie wypełniają tabelę.</p> <p>1.3) wypełnione tabele wieszamy i przedstawiciele grup krótko omawiają. Podsumowujemy trudności i wyzwania, ale też korzyści</p> <p>2.1) Grupy wcielają się w rolę „komitetów powitalnych”, zastanawiają się nad działaniami, które pomogłyby nowym uczniom w adaptacji w ich klasie, notują pomysły.</p>
Zakończenie	Podsumowanie – stworzenie mapy pomysłów	Wspólna rozmowa i notowanie pomysłów na dużej planszy, podsumowanie zajęć przez nauczyciela

Karta pracy 1 (do scenariusza 3)

Wyobraź sobie, że Twoi rodzice oznajmili Ci, że od początku nowego roku szkolnego przenosicie się do Norwegii i tam pójdziesz do szkoły. Zanotuj w tabeli, co uważasz za swoje silne strony i może Ci pomóc, gdy już tam się znajdziesz, a co będzie dla Ciebie wyzwaniem:

Silne strony	Wyzwania

Karta pracy 2 (do scenariusza 3)

Od 9 lat całą rodziną mieszkacie w Norwegii. Tu rozpoczęłaś / rozpocząłeś szkołę i od 5 lat do niej uczęszczasz. Wyobraź sobie, że Twoi rodzice oznajmili Ci, że od początku nowego roku szkolnego wracacie do Polski i oczywiście tam pójdziesz do szkoły. Zanotuj w tabeli, co uważasz za swoje silne strony i może Ci pomóc, gdy już tam się znajdziesz, a co będzie dla Ciebie wyzwaniem:

Silne strony	Wyzwania

Karta pracy 3 (do scenariusza 3)

Wyobraź sobie, że nauczyciel informuje Was, że za miesiąc dołączy do Waszej klasy kolega z Ukrainy / Stanów Zjednoczonych/ Wietnamu/ Niemiec¹. Zanotuj w tabeli, co Twoim zdaniem może być silną stroną w tej sytuacji i może mu pomóc, a co będzie dla niego wyzwaniem:

Silne strony	Wyzwania

¹ Do decyzji prowadzącego, w zależności od sytuacji klasy i regionu, gdzie jest szkoła.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 4

Szkoła podstawowa: Klasy IV-VI

Grupa: ok. 20-25 osób

Czas trwania zajęć: 45-60 minut

Temat: **Różne kultury, ci sami ludzie**

Cele:

- ✓ ogólne:
 - kształtowanie postawy szacunku dla innych i akceptacji różnorodności,
 - kształtowanie umiejętności komunikacji międzykulturowej
- ✓ operacyjne: Uczeń:
 - wie, że istnieją różne kultury poza polską,
 - potrafi wskazać podobieństwa i różnice między kulturami,
 - szanuje odrębność innych i akceptuje różnice,
 - potrafi podjąć kontakt z osobami pochodzącymi z innych kultur.

Metody: praca grupowa, praca na forum

Środki dydaktyczne: mapa świata na dużym arkuszu rozłożonym na podłodze z zaznaczonymi krajami (wg potrzeb zajęć), obrazki z flagami i nazwami krajów, obrazki ze zdjęciami / rysunkami dzieci z różnych kultur w strojach narodowych/etnicznych, karty z informacjami o danym kraju/kulturze (w załączniku przykładowa karta pracy).

Przebieg zajęć:

Etapy lekcji	Zadania	Opis realizacji zadań
Faza wstępna	Dopasowanie flag do państw na mapie	Uczniowie dostają obrazki z flagami i nazwami państw (w zależności od klasy może być razem lub flagi i nazwy osobno), muszą umieścić flagi i podpisy we właściwych miejscach na mapie świata.
Faza główna	1. Poznanie różnych kultur 2. Co nas różni, a co łączy?	1.1 Dzielmy uczniów na grupy (tyle, ile narodowości / grup etnicznych chcemy omówić), 1.2. Grupy dostają materiały o danej narodowości / grupie etnicznej i przygotowują krótką prezentację. Można zasugerować obowiązkowe elementy: kraj, stolica język, strój, zwyczaje, przyroda, szkoła, potrawy, święta.

		<p>1.3. Każda grupa staje przy mapie w pobliżu wybranego kraju i krótko go prezentuje.</p> <p>2. Dyskusja na forum – uczniowie wskazują podobieństwa i różnice między kulturami</p>
Zakończenie	Co nam daje różnorodność?	Prowadzący zadaje pytania, by podsumować dyskusję o podobieństwach i różnicach

Karta pracy (do scenariusza 4) – przykładowa, ostateczny kształt zależy od prowadzących zajęcia

UKRAINA

<http://radiobajka.pl>

Ukraina - Położenie geograficzne: Ukraina położona jest we wschodniej części kontynentu europejskiego, na wybrzeżu Mórz Czarnego i Azowskiego. Graniczy z Polską, Słowacją, Węgrami, Rumunią, Mołdawią, Federacją Rosyjską i Białorusią. Przeważająca część kraju znajduje się na obszarze Niziny Wschodnioeuropejskiej. Góry – Karpaty Ukraińskie (z najwyższym szczytem Howerlą – 2061 m n.p.m.) w południowo-zachodniej części kraju i Góry Krymskie zajmują jedynie 5% powierzchni kraju. Najważniejsze ukraińskie rzeki to Dniepr (1121 km – odcinek na obszarze Ukrainy) i Dniestr (925 km – jw.).

Stolica - Stolicą Ukrainy jest Kijów, liczący 2,7 mln mieszkańców.

Język – językiem urzędowym jest ukraiński, ale w powszechnym użyciu jest też język rosyjski.

Szkoła - Szkolnictwo na Ukrainie jest powszechne, bezpłatne i obowiązkowe. Obowiązkowa edukacja trwa 11 lat. Rozpoczynają ją sześciolatki. Jedenastą klasę kończą siedemnastolatki. Uczniowie oceniani są według dwunastostopniowej skali ocen szkolnych. Bardzo dobrzy uczniowie mają oceny od 9 do 12.

Wielu uczniów chodzi na dodatkowe zajęcia z różnych przedmiotów. Uczniowie chodzą też do szkół muzycznych i na różne dodatkowe zajęcia do domów kultury i domów młodzieży. Wielu uczniów jest bardzo utalentowanych muzycznie, plastycznie i głosowo.

System szkolny dzieli się na trzy poziomy:

- a) szkoła elementarna - klasy I-IV,
- b) szkoła niższa średnia - klasy V-IX
- c) szkoła wyższa średnia - klasy X-XII

Zwyczaje - Jednym z istotnych świąt jest **Rizdwo Chrystowe** (Boże Narodzenie) obchodzone 7-9 stycznia. W przeddzień tych świąt obchodzi się **Świat-Weczir**. W tym dniu, podobnie jak w chrześcijańskiej Wigilię, czeka się na pierwszą gwiazdkę, a potem zsiada się do stołu, na którym powinno znajdować się dwanaście postnych potraw, m.in. kapuśniak, kutia z miodem, makiem i rodzynkami, potrawy rybne, pierogi oraz uzwar (kompot z suszonych owoców). Po rodzinnej kolacji rozdawane są prezenty. Następnego wieczora domostwa były odwiedzane przez kołędników, którzy zbierali prezenty. Ważnym wiosennym świętem jest Welykdeń (Wielkanoc). Tradycyjnie w noc wielkanocną należy wziąć udział w całonocnym nabożeństwie. Do cerkwi przychodzi się z koszykiem wypełnionym pisankami i paschą. 7 lipca Kupała, połączona z chrześcijańskim dniem Św. Jana Chrzciciela. Święto Kupały uważane jest za najbardziej romantyczne, rozrywką tego wieczoru są skoki przez ognisko, które wykonuje się do dziś. Kiedyś uważano, że najsprytniejszy skok

przyniesie dużo zdrowia, a udany skok zakochanych zwiastował im rychły ślub. Jeżeli komuś skok się nie udał mogło to oznaczać, że cały rok będzie miał kłopoty. Wśród tradycji ukraińskich należy również zwrócić uwagę na piękne, tradycyjne, wyszywane koszule z bufiastymi koszulami, zwane soroczki, które do dziś można ujrzeć na ulicach Ukrainy.

Zródła: <http://www.msz.gov.pl>, <http://www.institutintl.pl/>, <http://czasnapolske.wspolnotapolska.org.pl/>